

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . 200 Lei
Félévre . . . 100 Lei
Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETME NYEK DÍJA:

milliméter díjszabás szerint.

Nyilttéri közlemények sora:
25 Lei.

GYERGYÓ

Felelős szerkesztő: Szini Lajos.

Megjelenik vasárnap reggel.

Kiadótulajdonos: Márk István.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Regele Ferdinand-ut 34.
(Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig
fogadunk el.

Telefon: 14.

Egyes szám ára 4 Lei.

Tavaszcvaraskor

mindannyian érezzük, hogy valami készül. Valami lesz, amitől várunk valamit. Jobbat, mint ami eddig volt és többet, mint amink máig volt. Az élet örök s ha egy időre el is szunnyad, mozgásba jön újra.

Európa halódó testén végigkurbácsolt a csipős tavaszi szél. A békeszerződések okozta kótyagos mámor kezd lassan elpárologni a győzők koponyájából és a kijózanodás megfontolt cselekedeteket követel.

A gazdasági krízis harapófogójában vergődő háboru utáni győztes államokat a hanyatló élet rákényszeríti, hogy letegyék fejükről a győzelem babérkoszoruját és szerető emberi kézzel nyuljanak a legyőzött államok töviskoszorui felé.

Az idő hatalma győzedelmeskedett az indulatokon és ma már ott tartunk, hogy győző és legyőzött egyaránt igaz és örök bákét óhajt. Évszázados ellenségek kezdik meglátni egymásban az embert. Az élni akarás parancsoló szükségessége összehozta Németországot Ausztriával és az eseményeket figyelő szemek látják, hogy valami készül.

Magyarország, amely a legtöbbet vesztett vérben és területben, ma már teljes elfogulatlansággal nézi a történeteket és érzi annak lehetőségét, hogy a német-osztrák vámegyezség nem állhat meg Dévénynél, de nem is végződhetik Biharkeresztésnél.

Románia ugyanakkor számol földrajzi fekvésével és tisztánlátó diplomáciájára jól tudja, hogy a kisanant számára ma már nem jelent semmit. Ma az a helyzet, hogy Románia nem nézheti ölbe tett kézzel azt a gazdasági vérszerződést, amely ma még csak Németország és Ausztria közt létesült, de holnap már Magyarországgal is megkötetik. Románia Titulescu által irányított külpolitikája megköveteli a kormányon levőktől, hogy az idők szavát megértse s ha kell távozzék s adja át helyét egy olyan kormánynak, amely a mozgásba indult államok lendületébe bele tud kapcsolódni.

A politikában nincsenek véletlenek és minden lépésnek oka van. Nem véletlen, hogy Horthy magyar kormányzó gratuláló levele akkor futott be a bukaresti kabinetirodába, amikor Miklós királyi herceg, II. Károly király öccse Grigorcea román követtel Budapesten megjelent a Várban.

Valami készül a két ország között — valaminek lennie kell. A magyarországi kormánylapok, de a román félhivatalosok is egyaránt a legnagyobb udvartassággal irnak egymásról és kiérezhető, hogy a letompított hang mögött cselekvés húzódik meg. Magyarország is, Románia is érzi annak a szükségességét, hogy ez a tizenkét éve tartó elzárt állapot nem tartható fenn akkor, amidőn Jugoszlávia és Csehszlovákia a szláv egyesülés fanatizmusával rohamra indulnak a szláv korridor megvalósításáért. Romániának, de Magyarországnak is létérdeke,

hogy a folyton erősbbödő és keletről szított pánszláv törekvés tette ne formálódjék, mert Belgrád és Prága egyesülése, Magyarországnak is de Romániának is a halálát jelentené. És ezt tudva Bukarest elfelejti, hogy 1916-ban magyar csapatok foglalták el és Budapest sem akar arra gondolni, hogy 1919-ben román katonák szállták meg.

Az élet tavasza mozgásba hozta a józan belátás vérkeringését és — a két állam vezetői le kell, hogy üljenek a zöld asztalhoz, tárgyalni. Tárgyalni a megegyezés formájáról, beszélni arról, hogy mi is lesz ezután!

Ugy hisszük, hogy Románia nemzeti tekintélyén nem esik csorba, ha a gazdasági tárgyalások során szóba kerülünk mi is, akik nem csak gazdaságilag, de kulturálisan és politikailag is áldozatai vagyunk egy tizenkét éven keresztül váltakozó kormányok állandó üldözéseinek. Meggyőződésünk, hogy nekünk, erdélyi magyaroknak adatott meg az az elhivatottság, hogy a két állam között végre olyan békés atmoszféra teremtsődjék, amely elsősorban a két állam nyugodt gazdasági életmenetét biztosítja, de amely csendes béke a mi helyzetünket is türelhetővé teszi. Romániának érdeke, Magyarországnak szívügye, hogy az itt élő magyar kisebbség végre megelégedetten dolgozhassék a maga, de ezáltal az ország és így az egyetemes emberi boldogságért.

Nyelvi egyenlőség.

Egy nagyértékű cikket kaptam egyik barátomtól a következő sorok kíséretében:

Kedves Laji barátom!

Mellekelve küldök neked egy cikket, amelyik egy igen elterjedt genfi újságban jelent meg. A cikknek különös fontosságot ad írója, dr. Edmond Privat személye, aki az ottani, tehát francia egyetem egyik tanára és a Népszövetségben Perzsia képviselője.

Gondolkodásra készítet a cikk s elolvasása után azt kérdeked ugye Te is: miért nem lehet ez így nálunk Erdélyben is?

Azért, mert mi örökké papábbak kell legyünk a papánál s hiányzik belőlünk a kölcsönös őszinteség. Azon is csodálkozni fogsz, miért küldöm én neked ezt a cikket?

Azért, mert a feltámadás ünnepén az ember csak remél, pedig ugyebár, te is tudod, hogy évek óta a pusztába kiáltasz?

Miért teszed? Irjak még? Nem. Inkább beszéljen helyettem a cikk, illetve annak illusztrálás írója:

Még ma is vannak európai országok, ahol a nyelvi kérdés igen fontos, sőt néha tragikus probléma. Ahol mártírok születnek, ahol valamelyik nyelvnek nyilvános használata az egyik részére sértés, a másik részére pedig valami szent ügy.

Évszázadok óta harcol ezekben az országokban az ember a saját nyelvéért s a körülmenyekhez képest vagy védelmezte, vagy rákényszerítette azt másokra.

Ha ezen országokból látogatók jönnek Svájcba, csodálkoznak azon, hogy itt különböző nyelvű kormányzás van, s mégis a fenti probléma ismeretlen s a hol a vasúti utasok teljesen közömbösen nézik a feliratokat.

Sajnos, Svájcban is vannak tökéletlenségei, mint minden más államnak, de ez az élére állított nyelv-probléma nem létezik. Több ízben és több oldalról kértek, hogy adjak erre felvilágosításokat, hogyan lehetséges ez? Nem szívesen teszem, mert kellemetlen, hogy az ember saját országáról beszéljen s ha még dicsekedni is kénytelen, akkor meg éppen nevetségessé válik.

Svájc mai hiányosságai még a száz év előtti borzalmas belső harcoknál is sokkal jobban érdeklik annak mai polgárát. Dacára ennek, ha Svájcban a nyelvkérdésben tett béke-

tapasztalatai érdekelnek valakit, íme egy rövid összefoglalás.

Az 1930. évi népszámlálás adatai még nincsenek feldolgozva. Az 1920. évi statisztikák szerint Svájc lakosai közül 2,750.000 német, 824.000 francia, 238.000 olasz és 43.000 román-latin anyanyelvű. Az utóbb említett román-latin nyelvet csak egy kantonban, az úgynevezett „Grizon“-i kantonban és Sankt-Moritz sportterületein beszélik. Ez bizonyára érdekesség egyrészt a nyelvészeknek, másrészt ezen kanton kormányzásának is, amelynek hivatalos nyelve a német, olasz és román-latin.

A német, francia és olasz nyelvet több kantonban beszélik. A német nyelvről meg kell jegyezni, hogy csak az irodalmi nyelv azonos a nagynémet és ausztriai nyelvvel. A beszélt nyelv svájci német dialektus, vagy jobban mondva dialektusok, mivel ezek egymástól is eltérnek különböző vidékek szerint, s csak hangzásban azonosak a hivatalos német irodalmi nyelvvel. Ezen dialektusoknak sokkal régebbi formái vannak, mint a német nyelvnek, megőrizvén tiszta magánhangzóikat, mint pl. „i“ az „ei“ helyett. A svájci német igen szereti a saját beszélt nyelvét, azonban mi sem természetesebb, az iskolában az irodalmi németet tanulja s ugyanezt használja a templomban és felolvasásokon is. A politikai összejöveteleken igen gyakran az illető dialektust beszéli.

Közismert, hogy a svájci szövetség 25 önálló köztársaságból áll, amelyeknek mindegyike külön parlamenttel és kormánnyal bír. Dacára ennek, az utóbbi fél században a centralizálás igen előre haladt. Most a szövetség Bernben székelő parlamentje és kormánya intéz sok olyan ügyet, amelyek azelőtt a kantonok kormányai hatáskörébe tartoztak. A közös nagy érdeket képviselő dolgok, pl. a posta, távirda, telefon, vasút, vám stb. egyöntetűen Bernből vezettetnek.

Dacára annak, hogy a lakosok aránya 73 százalék német, 21 százalék francia és 5 százalék olasz, a három nyelv hivatalosan teljesen egyenlő jogokkal bír. Ez minden okiratról s felirásról megállapítható. Műemlékeken a három nyelvű felírás rontaná az összehatást, miért is ilyeneken, pl. szövetségi palotán, postabélyegen, pénzen stb. a latin nyelv használtatik, mint teljesen semleges nyelv.

Svájcban nem szokás a nevek felett vitatkozni, miért is „Genève“-t „Ginevra“-nak vagy „Genf“-nek, „Basel“-t pedig „Bâle“ vagy „Bâsilea“-nak is nevezik, ami teljesen egyre megy. Mindenki a városokat a saját nyelvén nevezi, hivatalosan pedig először azon nyelven, amelyet a lakosság zöme beszél. Ha valaki e tekintetben téved, ez inkább mosolyt, mint bosszankodást vált ki, mert mindenkinek van ennél sokkal fontosabb dolga, gondolja.

Politikailag a nyelvi kérdésnek Svájcban egyáltalán semmi fontossága nincs. Igaz, hogy ennek megvannak a maga nehézségei is, hisz egy nyelv megtanulása időt és fáradságot igényel s igen sokszor még ezen tanulás sem hozza meg az óhajtott, de még csak kielégítő eredményt sem. Ez áll különösen a francia és olasz nyelvű svájciakra, akik még tanulás után sem értik meg a német nyelvet. Ennek következtében a svájci társaságok kongresszusai, sőt vezetőségei is némileg szenvednek. Világos, hogy ezen nehézség nem áll fenn az eszperanto nyelven lefolytatott értekezésekre, amelyeken a fenti nehézségek teljesen eltűnnek.

Mindez azonban csak a célszerűsége s nem a jogra vagy érzelmekre vonatkozik, mivel a nyelvközi egyenlőség nemcsak törvény, de szokás lett. Sőt, a francia nyelv dacára annak, hogy csak 21%-ot képvisel az ország lakosából, sokkal nagyobb szerepet játszik, mint ahogy őt számszerint megilletné. Kiemelendő itt azon tény, hogy a francia nyelvnek négy egyeteme van, és pedig Genève, Lausanne, Neuchâtel, Fribourg-ban, míg a németeknek csak három: Zürich, Basel és Bern-ben. Ezen egyetemek kantoni alakulatok és csak a zürichi műegyetem szövetségi.

Minden svájci német hivatalnok folyékonyan beszéli a francia nyelvet. Nem épp ily biztos ez a francia részéről. Tehát a német nyelvű többség, amely az ország 3/4 részét képviseli és a szövetséget megalkotta, nem erőszakolja a saját nyelvét a kisebbségekre, nem a saját fájának nevét adta kormányformájának s elkerülte

azon súlyos hibát, hogy azt „Németország“-nak nevezzék.

A többség teljesen önkénytelenül s anélkül, hogy erre különösebb gondot fordítana, mindig arra törekszik, hogy

a kisebbség teljes egyenrangúnak érezze magát, résztvegyen a kormányzásban s semmi körülmények között ne érezze magát elnyomottnak.

Ezt én, mint kisebbséghez tartozó ember el kell ismerjem a többség dicsőségére. Az eredmény, hogy nyelvi kérdés nem létezik, legalább is politikailag nem.

A képviselőházban mindenki saját kedve szerint szólalhat fel, amit rendesen anyanyelvén tesz meg. A genfi elnök franciául, a zürichi pedig németül elnököl, amiért azonban még gondolni sem mer senki megsértődésre.

Mindenütt feláldozzák a célszerűséget az egyenlőség érdekében.

Az olasz „Ticino“ kanton, Locarno és Lugano kedves napsütéses klímája igen sok északnémetet, bási, bernit, luzernit, zürichit vonz

magához. A német nyelvnek ezen kantonba való tulságos betódulása veszélyeztette a vidék sajtósági olasz karakterét. Mivel pedig a kanton köztársasági kormányának szegény, a szövetség német többségű parlamentje egyhangulag elhatározta az ottani iskolák minél hathatósabb pénzügyi támogatását azért, hogy ez a vidék a maga nyelvi eredetiségét meg tudja őrizni. Itt tehát

az történt, hogy a német többség saját nyelvi érdekei ellen szavazott.

Azt kérdeik, hogyan lehetséges ez? Ugy, hogy Svájc minden polgára átérzi, hogy csak a közös megelégedettség és egyenlőség képes egy szilárd és szolid svájci nemzetet létrehozni, amelynek nem csak az a hivatása Európában, hogy csokoládét gyártson, órát adjon el vagy szállodát vezessen, hanem az is, hogy megmutassa, miszerint

különböző népfajok is tudnak egymás mellett békésen megélni, természetesen azon feltételek mellett, hogy senkise kizárja magát az ország kizárólagos tulajdonosának és birtokosának és egyik nyelv se legyen „hivatalosabb“, mint a másik.

Ezek szerint a jelen évi teher kétszáz ezer lejjel emelkedett a közgyűlést követő napon.

Nyilvánvaló a cél, mely az állam két balkezes rendeleteiből kiviláglik: tönkre tenni az adózó alanyokat.

Miből teremti elő majd maga az államháztartás a fenntartására szükséges pénzt, az nálunk nem szokás törődni.

Magyar orvost a közkórház élére!

— Dr. Valeanut állásától felfüggesztették. —

Több alkalommal ismertettük lapunkban azokat a visszas, sőt türethetetlen állapotokat, amelyek a gyergyószentmiklósi közkórháznál eluralkodtak.

Dr. Gyárfás, dr. Willer és dr. László megyei parlamentreink számtalan esetben követelték az illetékes minisztériumnál vizsgálat elrendelését a közkórháznál. A vizsgálatot február közepén folytatta le dr. Baziota kolozsvári orvosinspektor s a már azidőtájt kiszivárgott hírek szerint igen súlyos visszaéléseknek jött a nyomára.

Arról értesülünk most, hogy a vizsgálat iratainak áttanulmányozása után az egészségügyi minisztérium

dr. Valeanu Salamon közkórházi főorvost állásától felfüggesztette és fegyelmi bizottság elé utalta.

A vizsgálati jegyzőkönyv ugyanis olyan súlyos terhelő adatokat tartalmaz Valeanu ellen, hogy helyzete itt tarthatatlanná vált, innen föltétlen mennie kell.

Örömmel könyveljük el a megbukott kormánynak az utolsó perben hozott helyes intézkedését a Valeanu ügyben.

Most is, mint ezeltől már azt követeljük, hogy

a gyulafehérvári határozatokra való figyelemmel, a közkórház élére magyar orvost nevezzenek ki.

Reméljük, hogy az új kormány már célszerűségi szempontokból is respektálni fogja a gyergyói magyarságnak ezt a legelemibb jogát.

Hiszen az orvos és beteg viszonya nem azonos a bírő és pereskedő atyafi viszonyával.

Orvos és beteg közt a viszony a teljes bizalmon alapszik, a közkórház tehát csak abban az esetben felelhet meg emberbaráti céljának, ha élén olyan vezető orvos áll, akinek személyét a közönség megbecsülése s a betegek teljes bizalma veszi körül.

Reméljük, hogy Valeanu doktor menesztése után az illetékeseket is az az óhaj vezeti utóda kiválasztásában, hogy ez az utód a gyergyószentmiklósi orvosi karhoz méltó legyen s ne váljék annak szégyenére.

Az elmúlt hét eseményei.

Belföld.

Megebukott a kormány — jól sejtettük előző számunkban, a parlamentének fizetésének félévére előre kiutalásáról írva — s hogy kik jutnak uralomra, az még bizonytalan. Titulescu londoni követet emlegetik miniszterelnökkjelöltként, aki egy koncentrációs kormányt alakítana, amelyben mindenik párt részt venne vezetőembereivel. Véleményünk szerint Románia egyetlen diplomataja, Titulescu, teremtheti meg bent is a pártok egyesítését, ami ha valóra nem válik, úgy legnagyobb valószínűség szerint az ugynevezett „te k i n t é l y e k k o r m á n y a“ következik, ami egyértelmű a burkolt diktatúrával. Az ország mai lezülött gazdasági helyzetében föltétlen nyereséget jelentene az állam büdzséjének a parlament nélküli diktatúra, sajnos csak az, hogy nélküli országunk az ő román Mussolinijét.

Világraszóló panamának tárgyalását kezdi meg a bukaresti második hadtes hadbírósa a napokban. Nem kisebb ügyről van szó, mint arról, hogy a román hadsereg felfegyverkezési osztályának tagjai, összejártszva egy nemzetközi municiógyárral, évek leforgása alatt, több, mint tízenyolcmilliárd (18 × egyezermillió) lejjel károsították meg az államot.

Egy bukaresti rendőrkormányon dühroham vett erőt s mérgében kidobta kéthónapos csecsemőjét második emeleti lakásának ablakából, majd utána ugrott maga is. Minthogy nem halt meg, felvanszorgott lakásába és másodszor is kiugrott az ablakon. Súlyos sérülésekkel a mentők kórházba szállították és a liftbe tették, hogy felvigyék a műtőbe. A szerencsétlen ember itt magához tért s a liftből is kiugrott. Meghalt.

A mentőszerszámok egymillió forintnyereményét Dóczy József csikszeredai cipőnagykereskedő nyerte, akinek háza s tekintélyes vagyona van.

A gyergyószentmiklósi közbirtokosság sorsdöntő közgyűlése.

— Kimondták a közbirtokosság vagyonának felosztását. —
Mozgalom Gyergyószentmiklós városnak nagyközséggé leendő visszafelállítására.

Gyergyóban egy éve már, hogy forr az elkeseredés mustja. Erjeszti a nyomoruság, szítja a tehetetlenség láttán való düh. Egy emberként rája lelkét valahány lakosnak a bu s cél a megváltás keresése, kutatása az utnak, amelyen elindulva, ha későbbre is, a boldogság völgyébe érkezik sok tízezer fárad tvándor. Gazdasági összejeveteleken, birtokossági, iparos, kereskedő gyűléseken azonos a főtárgy: kiut keresése a mindent elnyeléssel fenyegető válságból.

A gyergyószentmiklósi közbirtokosság tavaszi rendes közgyűlése két szenzációs határozattal szolgált, a tárgysorozat egyes pontjai pedig elképesztő adatokat soroltak fel a résztvevők előtt.

Az izgalmas közgyűlést Jánosi Kornél járásbíró vezette le mindvégig higgadt tapintatossággal. Dr. László Dezső képviselő, mint a birtokosság ügyésze vett részt azon Strasser József elnök, Madaras Balázs pénztáros, Blénessy Félix erdőgazda s az igazgatóság s felügyelő bizottság csaknem valamennyi tagjával. A közbirtokosok részéről 256 tag jelent meg összesen 828 szavazat képviselével.

A közgyűlés tárgysorozatának legérdekesebb pontját György F. István felügyelőbizottsági jegyző előterjesztése képezte. György F. István a felügyelő bizottság jelentését hozta a birtokosság tagjainak tudomására. A megdöbbentő jelentés rámutat a közbirtokosság jelenbeni tarthatatlan helyzetére és számadatokkal igazolja, hogy

a közbirtokosság százmilliót érő vagyona nem jövedelmez egy bant, de sőt a terhek és adósságok évenként szaporodnak.

Kimondja, hogy a birtokosság jelenlegi banktartozása 766.000 lej; belső tartozása az elköltött alapokkal együtt 1.820.000 lej s a folyó évi költségvetés 2.000.000 lej. Ebből a kétmillió lejből, a közbirtokosság adminisztrációja (tisztviselők, erdőőrök fizetése, kiszállási díjak, stb.) mindössze 300.000 lejt emészt fel,

egymillióhétszáz ezer lejt évenként az államnak kell adni,

különböző cimeken. (Adó, erdőszítési költségek, csemetekert-fenntartása, erdőkezelés címén a földmívelésügyi minisztériumnak fizetett összeg stb.)

A közbirtokosság tehertertele tehát a jeleni év végén közel négy és félmillió lejt tesz ki.

Fedezet erre az 1931—32. években esedékes vágterületek faanyaga, (a bardóci 25 hektáros táblából cca 1/2 millió a Nagykirályon ígért 20 hektáros táblából cca 1/2 millió, az 1931—32. évre esedékes 46 hektáros táblából 1.200.000 összesen 2.200.000 lej értékben.) amiért — ha

a faarak tovább nem esnek — kaphat a közbirtokosság kétmillió körüli összeget, eszerint az évet közel kétmillió ötszáz ezer lej adóssággal zárja le. Ilyen körülmények között husz év alatt a birtokosság vagyona megsemmisül, anélkül, hogy egy bani hasznát bár a birtokosok élvezhették volna.

Figyelemmel mindezekre s hivatkozva az erdőtörvény 36. §-ra, a birtokosság felügyelőbizottsága javasolja, hogy

a közbirtokosság összvagyonát osztassék fel arányrész szerint a jogosultak között

s egyidejűleg a birtokosság, mint jogi személy, szűnjön meg.

Többek hozzászólása után a közgyűlést vezető Jánosi járásbíró kijelenti, hogy az erdőtörvény 42. §-a szerint ilyen határozatot csak egy abszolút többséggel bíró rendkívüli közgyűlés hozhat s ezért a mai közgyűlésnek a felügyelőbizottság felosztató indítványát egyhangulag elfogadott határozatát csupán elvi jelentőségének tartja s azt nem erősíti meg.

Közgyűlés végeztével a megjelentek tovább tanácskoztak a Strasser József birtokossági elnök által felvetett kérdéssről, Gyergyószentmiklós városnak nagyközséggé történő visszafelállításáról.

Gereöffy Csanád birtokos tartalmas hozzászólásban fejtette ki, hogy annak idején, a bő pénzfolyás korában, tisztán luxusból léptették elő a nagyközséget várossá. Ma, amikor a gazdasági válság nyomására mindenütt leépítés folyik, nekünk is aleépítés politikáját kell követnünk.

Gyergyószentmiklós városi költségvetése ma közel 13 millió lej, ha uagyközséggé válik újra, ez az összeg 4 millióra csökken.

Id. Szász István és többek hozzászólása után a közgyűlés megbizta a birtokosság igazgatóságát és felügyelőbizottságát, hogy a város visszafelállításának ügyét tartsa állandóan felszínen s alkalmas időben hívjon össze gyűlést, hogy azon a lakosság akarata megnyilatkozhassék.

Érdekes csemegeként említem meg, hogy a közgyűlést követő napon a közbirtokosság vezetősége két rendeletet kapott. Egyik az erdőkezelésre a Casa Padurilornak eddig fizetett 53.000 lej évi díjat 99.500 lejre emeli fel, a másik új adóként évi 147.000 lejt ró ki erdőőrzési díj címén a közbirtokosságra. Ellenére annak, hogy

a közbirtokosság fizette multban s fizeti jelenben is erdőőreit.

A vonat alá vetette magát Elena Cojariu regáti tanítónő, aki csikdánfalván tanított ősz óta kilenc regáti társával együtt. A szerencsétlenek egyike sem kapott január óta fizetést s az utóbbi időben éheztek a szó legteljesebb értelmében. Az érzékeny lelkű tanítókisasszony annyira elkésértette ez a türethetetlen állapot, hogy eldobta magát az életet.

Hamis huszlejesek kerültek forgalomba Csikszeredán és környékén. A csendőrség a pénzhamisítókát Bara Péter szentdomokosi és Gál Illés személyében letartóztatta. Géplakatos mindkettő s elbocsájtott vasuti műhelymunkások. Nagy nyomoruk vitte reá a pénzhamisításra.

Voicesti regáti faluban a kormánybukás hírére a község liberális érzelmű lakosai Voicescu gazdának, az ottani liberálisok fejének vezetésével botokkal felfegyverkezve megtámadták a községházát s felőráig tartó ostrom után azt birtokukba vették. A jegyzőt, bírót és telefonost elkergették s hozzáfogtak az iratok átvizsgálásához, amikor megérkezett a csendőrség s a vezért letartóztatta.

Külföld.

Bécsben elfogták a kalapácsos gyilkost Fischl Frigyeszt, aki Steinherz bornagykereskedőt a szolnoki vonaton kalapáccsal agyonverte. A gyilkos azt állítja, hogy a bornagykereskedő bérelte fel a gyilkosságra, sőt a kalapácsot is ő vásárolta. Ötezer dollárt ígért áldozata neki, a gyilkosnak arra az esetre, ha feladatát sikeresen végrehajtja. A borkereskedőnek nagy összegű életbiztosításai voltak s e hihetetlen módon akart megvárni az élettől, hogy ezek a biztosított összeghez hozzájuthassanak.

A budapesti autóversenyen résztvevő Miklós román herceg a jelzőkészülékek hiányos működése következtében 150 kilométeres sebességgel rohanó autójával hajszál híján elgázolta József főherceget s a mellette álló előkelőségeket. Hogy a rettenetes katasztrófa be nem következett, az Miklós herceg hidegvérének köszönhető.

Halálosan megbetegedett György angol király. Fiait, a Welsi herceget és öccsét, akik világhírű uton vannak táviratilag haza hívták. Sortűzet adott le Berlinben a rendőrség a tüntető kommunistákra, akik közül sok megsebesült.

Haifa palesztinai falu mellett arab banda támadott meg szekéren utazó zsidó telepesekeket s négyet közülük meggyilkolva, valamennyit kirabolta.

Brüning német kancellárt és Curtius külügyminisztert Henderson angol külügyminiszter tárgyalásra hívta meg Londonba. A meghívás valósággal olaj a tüzre, amelyet a német-osztrák vámszövetségi szerződés gyújtó bombája Párisban okozott. Az osztrákok ugyanakkor méltatlankodnak az angolokra, hogy ezek miért nem hívták tárgyalásra őket is a németekkel egyidejűleg?

Az olasz és német piacokra szállított romániai tojásról hivatalosan megállapították, hogy az államilag ellenőrzött és igazolt tojások darabja 12—16 grammal kisebb az előírtnál s ezenkívül nagy része romlott. A németek kártérítésért be is perelték a kincstár berlini képviselőjét, a követséget.

350 fegyenc lázadt fel a rossz élelmezés miatt Ausztria legnagyobb fegyházában Karstenben. A lázadást a karhatalom leverte, öt fegyenc életveszélyesen megsebesült.

Eső után köpenyeg. — Uj törvényt kaptak az ügyvédek. —

Az ügyvédek testületének szervezését és az ügyvédek munkakörének szabályozását új törvényben állapítja meg az igazságügyminiszter törvényjavaslata. Az új törvény egységesen rendezi az ügyvédek képzését az egész országban s csaknem teljesen kimondja minden vonalon az ügyvéd-kényszert.

A törvény kimondja, hogy bármely bírósághoz joghatállyal csak olyan iratot lehet benyújtani, melyet ügyvéd szerkesztett, vagy amelyet ügyvéd nemléteben a járásbírósnál mondtak jegyzőkönyvbe. Mert

a községi jegyzőknek és titkároknak többé nem szabad sem ingyen, sem pénzért szerződéseket és telekkönyvi beadványokat szerkeszteni,

mert azokat a bíróság nem fogadja el. Megtiltja a törvény azoknak, akik nem bejegyzett ügyvédek azt is, hogy akár ingyen, akár pénzért jogi tanácsot adjanak.

Az új törvény utóbbi rendelkezését teljesen elhibáztottnak ítélik s nemcsak a községi jegyzőkre, de a jogkereső közönségre igen károsnak tartják.

A jegyzők igen csekély díjazásért és kifogástalanul készítettek el kisebb szerződési,

végrendeleti és más ügyiratokat s jövőben az a helyzet áll elő, hogy például a végrendelet nélkül haldoklónak ügyvédet kell messziről hozatnia, vagy végrendelet nélkül hal el, amely körülmény a pereskedések lavináját indítja meg.

Ugy véljük, hogy az ügyvédi karnak kellene tiltakoznia az őket létalapjukban nem veszélyeztetett jegyzők eddigi jogainak megváltoztatása érdekében.

HIREK.

— Időjárás. A budapesti meteorológiai intézet időprognózisa: Felhős, kissé hűvös idő várható kisebb esőkkel. Éjjel a hőmérséklet a fagypont felett. Holnapi nyugati légáramlással változékony idő valószínű.

— Halálozás. Özv. Simon Gergelyné Ambrus Anna, sok ismerőse „jó Anna s jegyző néni”-je 71 éves korában Csikmadarason elhunyt. Szabó Lajos bankpénztáros áldott emlékü nevelőanyját gyászolja az elhunytban.

— Szóttés-bál Remetén. A remetei kath. népszövetségi tagozat szociális szakosztályának Olvasó Köre április 12-én, vasárnap, a község-háza nagytermében saját könyvtára javára színelőadással egybekötött szóttés-bált rendez. A műsor este fél 9 órakor kezdődik tetszésszerinti belépődíj mellett. Színre kerül Bakonyi és Kálmán híres operettje, az „Obsitos” Zakariás Istvánné zongorakíséréte mellett. A remetei derék műkedvelőgárda igazán megérdemelné, hogy a gyergyói községek minden nemes célért áldozni kész lakossága minél nagyobb számban vegyen részt a műsoros szóttés bálon.

— Cimeresek címen jelent meg Tamási Áron hatalmas új regénye. A regény cselekménye az 1918—19-es forradalmi időkben játszódik s lenyűgözően érdekes mese keretében vonultatja fel az akkori idők szereplőit. Addig is, amíg ezt az igazán értékes könyvet részletesen ismertetjük, felhívjuk megjelenésére olvasóink figyelmét. Maradandó értékkel gazdagítja könyvtárát, aki Tamási regényét megszerzi. A nagyalku 320 oldalas regény ára 180 lej s a szerzőtől rendelhető meg Cluj. Str. Avram Jancu 42. sz. alatt.

— Gyujtogatás Gyergyóremetén. Tudósítónk jelenti: Gyergyóremetén, a község központjában kigyuladt éjnek idején a Lukács Antal mészáros csüre és istállója s földig égett. A csürben felhalmozott ingóságok s az istálló állatállománya is elhamvadt s Lukács kára negyvenezer lej. Hogy nagyobb katasztrófa az összeszűfolt épületekben be nem következett, az a szélesenedő időnek köszönhető. A hivatalos vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy gyujtogatás történt. Lukács két váltókezesét gyanúsítják a tett elkövetésével, akik a kezeségtől vélték szabadulni azáltal, hogy a biztosítási díj az épületekre bekebelezett banktartozás fedezésére fordítódik.

* 50 drb könyv (regények, lexikonok) olcsón eladó. Cím: György Józsefné Gyergyóremete.

Az Urania mozgó hírei.

Folyó hó 12-én és 13-án, vasárnap és hétfőn, román husvét első és másodnapján:

Fiatalsasok.

Pompás hangos filmdráma, a világhíborban játszódik le s a hadirepülők nehéz, állandó veszélyben lévő élete elevenedik meg benne. Érdekfeszítő meseszöveg, hajmeresztő repülőfelvételek s a kísérőzene nagyszerűsége tették lehetővé, hogy ez a film, a mai gazdasági viszonyok dacára is, az ország nagyobb városában hetekig volt állandóan műsoron. — Főszereplők: Charles Rogers, Jean Arthur és Lukács Pál.

Folyó hó 14-én kedden, román husvét harmadnapján és 15-én, szerdán

különleges csemegében lesz része a mozilátogató közönségnek. — A hangosfilm betörésével a néma film dédelgetett művészeinek egyrésze visszavonult a nyilvános szerepléstől. Így volt ez Lya Mará-val is, aki a közelmúltban egyike volt a legfényesebb csillagoknak a film egén s aki sok más darab közt a „Dunakeringő”-vel lopta be magát végérvényesen a világ mozilátogatóinak szívébe. — Most ismét alkalma lesz bebizonyítania, hogy ez a népszerűség tényleg megérdemelt volt a

Táncoló Bécs

című néma filmoperettjében, mely a hangos világban is mindenben megállja a helyét s még a „Dunakeringő” világsikerét is fölulmulja. Partnerét nem kell külön bemutatnunk, hisz Szőregy Gyulát ma már épp úgy ismerik Kongóban, mint Sanfranciscóban. — A mozi vezetősége, hogy a publikum minél szélesebb rétegének lehetővé tegye a film megtekintését, kedden, román husvét harmadnapján délután és este, szerdán pedig esti előadásban vetíti azt.

Csütörtökön nincs előadás.

F. hó 18-án és 19-én, szombaton és vasárnap:

Sivatag dala.

Izgalmas, kalandos történet, mely Afrika francia gyarmatain játszódik. Ebben a filmben John Boles, a hangosfilmek Valentinója brillírozik, aki egyszerre mutatkozik be mint legkellemesebb hangú művész, legjobb alakítású néző, legügyesebb lovas s már a pusztá megjelenésével magával ragadja a nézőt.

* Értésítés. Gyümölcsfák u. m. alma, körte, szilva, meggy, tarkalevelű juhár, Prunus triloba és veteménymagvak apr. 1-től kaphatók. Magas és törperőzeák, konyhakerti és virágpálánták április 15-től a legolcsóbb napi áron kaphatók

Patka József

kertészetében

Gheorgheni

3—3

(Járványkórház mellett).

ALMA és KÖRTEFA oltványok, 4—5 évesek Gyergyófaluban 1931. apr. 13-án a faiskolában darabonként 20 lejért el fognak adni.

Birta József.

Értésítés.

Alulírott Csikmegyei Pénzintézetek értesítik betétes üzletfeleiket, hogy az intézeteiknél elhelyezett betétek után **1931. április 1-étől kezdődőleg — mint kamatmaximumot —** a Banca Naționala mindenkori leszámítolási kamatlábát számítják.

Gheorgheni, 1931. április 8.

„Agrár” Takarékpénztár r. t. csikszeredai fiókja.

„Agrár” Takarékpénztár r. t. gyergyószentmiklósi fiókja.

Áruforgalmi Bank r. t. csikszeredai fiókja.

Ávéd János és Fiai Banküzlete Gyergyóalfalu.

Brassói Általános Takarékpénztár r. t. gyergyószentmiklósi fiókja.

Brassói Népbank r. t. csikszeredai fiókja.

Ditrói Takarékpénztár r. t. Ditró.

Gyergyóalfalu Takarékpénztár r. t. Gyergyóalfalu.

Gyergyói Bank és Takarékpénztár r. t. Gyergyószentmiklós.

„Transsylvania” Bank r. t. csikszeredai fiókja.

„Transsylvania” Bank r. t. ditrói fiókja.

„Transsylvania” Bank r. t. gyergyószentmiklósi fiókja.

Gyergyói sport.

„Kolping”—F. T. C. 2:0 (1:0) hnsvétí szezonnyitó mérkőzés, mely az F. T. C. vereségével végződött. Az első félidő „Kolping” támadásokkal kezdődik, melyek azonban nem eredményeznek semmit. Végre a 12 percben Hegyessynek sikerült megszerezni a vezetést. A félidő másik fele szép, de eredménytelen lefutásokkal végződik. A második félidő szintén „Kolping” támadásokkal kezdődik, de ideges, kapkodó játékaival nem ér el semmit.

Végre a 22. p. Hegyessy Kereső beadásából gölt lő, melyel beállítja a végeredményt. Buslig bíró helyesen látta el feladatát.

A revánsmérkőzést ápr. 12-én d. u. 3 órakor fogják lejátszani.

Kiadó irodahelyiség.

Főtéren (Cziffra-ház), dr. Vámos-féle irodahelyiségek — két, esetleg három szoba a Főtérré — május 1-től kiadók.

Érdeklődők forduljanak Gyergyói Bankhoz. 2—1

* E havi **napos esibére** előjegyzését kérjük mielőbb beküldeni. Csak fehér leg-
hornt tenyészünk.

LEGHORN FARM
Kocsis A. és Flai
BRASSÓ.

Vágott és cserepes virágok, vetőmagvak legelősebb bevásárlási helye

Floraria NARCIS virágüzlet

Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson
Főtér 10. (Kahan-nyomda mellett.)

Ugyanitt készülnek a legválasztékosabb izléssel alkalmi csokrok, diszkosarak, koszoruk; asztal, terem és templomdiszítések s minden, a kertészet és virágkötészet körébe tartozó munkák. 8

Vidékre is gyorsan és a legpontosabban kiszolgálva, szíves pártfogást kérünk.

Invitare.

Banca și Casa de Economii S. p. A. din Giurgen
cu sediul Gheorgheni

va ține în data de 20 (Luni) April 1931 d. m. oare 3

adunare generală a XIII.

în localul băncii în Gheorgheni la care acționarii sunt onoare invitați. *)

Ordine de zi:

1. Raportul direcțiunei despre exercițiul anului 1930. constatabilantului.
2. Raportul comitetul de censori.
3. Hotărîrea despre întrebuintarea profitului precum și despre absolvirea direcțiunei și comitetului de censor.
4. Alegerea unui membru în direcțiune.
5. Alegerea membrilor comisiunei de censor, stabilirea onorariilor.
6. Propuneri eventuale.

*) Conform punctul 17 al reg. acțiunea pe baza căruia se poate exercita dreptul de vot se va depune la cassa băncii, la sucursalele din Tulgheș și Ineu, ori la locul fixat de direcțiunea împreună cupoanele încă în vigoare cel mai târziu cu 3 zile înainte de la adunarea generală. În acest an direcțiunea nu a fixat loc separat de depunere.

Meghívó.

A Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T.
Gyergyószentmiklós

XIII. évi rendes közgyűlését

1931. április hó 20-án (hétfőn) d. u. 3 órakor fogja Gyergyószentmiklóson az intézet helyiségeiben megtartani, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak. *)

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1930. üzleti évről, zárószámadás előterjesztése és mérleg megállapítás.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentésének megadása tárgyában.
4. Egy igazgatósági tag választása.
5. Felügyelő-bizottsági tagok választása s tiszteletdíjának megállapítása.
6. Esetleges indítványok.

*) Az alapszabály 17. pontja értelmében „Azon részvény, melynek alapján a szavazati jog gyakorolható, legkésőbb a közgyűlés előtt három nappal, még le nem járt szelvényeivel együtt, az intézet pénztáránál, tölgyesi és jenőfalvi fiókintézeteknél, vagy az igazgatóság által megjelölt letéthyelyen letéteményezendő.” Ez évben külön letéthyelyet az igazgatóság nem jelölt meg.

Activ — Vagyon

Bilanțul general la 31 Decembrie 1930. — Mérleg-számla 1930. december 31-én

Pasiv — Teher

Activ disponibil — Rendelkezésre álló vagyon:			Pasiv neexibil — Saját tőkék:		
Numerar — Készpénz.	308.904	—	Capital de acții — Részvénytőke	5.000.000	—
Activ realizabil — Realizálható vagyon:			Fond de rezervă — Tartalékalap	1.510.000	—
Cambii — Váltók	30.383.924	50	Diverse fonduri — Kétes követelések tartaléka*	722.576	—
Efecte — Értékpapírok	152.989	—	Fond de rezervă filantropice — Jótékony-sági alap	5.600	—
Debitori pe cont curent — Folyószámla adósok	6.753.929	40			
Debitori — Adósok	667.445	01			
	37.958.287	91			
Activ imobilizat — Lekötött vagyon:			Pasiv exigibil — Idegen tőkék:		
Imobile — Ingatlan	658.400	—	Depuneri de bancă — Takarékpénztárak	19.012.543	45
Mobilier — Berendezés	90.914	—	Creditori pe cont curent	2.644.682	—
	749.314	—	Folyószámla	21.657.225	45
			Creditori — Hitelezők	2.607.526	46
			Dividende neridicate — Fel nem vett osztalék	41.023	—
			Reescont la Banca Națională — Visszeszámítás Banca Naționalănál	4.331.250	—
			Diversi efecte reescontate — Visszeszámítás vegyes	2.658.400	—
				31.295.424	91
			Conturi de rezultate — Eredményszámlák:		
			Cheltuieli cuvenite anului viitor — Átmenő kamatok	482.905	—
			Profit — Nyereség	452.576	—
			Reservație pentru dubioase — Kétes követelések tartalékára írva	452.576	—
	39.016.505	91			
				39.016.505	91

* Lei 452.576 — ez évi hozzájárulással emelkedett.

Pierdere — Veszteség Contul de profit și pierdere la 31 Decembrie 1930 — Veszteség-nyereség-számla 1930 december 31-én.

Profit — Nyereség

Pierdere — Veszteség			Profit — Nyereség		
Salari și adaus de chirie — Tiszti fizetések	985.612	50	Profit transpus din anul 1929 — Nyereségelőhozatal 1929. évről	13.785	18
Spese — Költségek	728.316	50	Interese — Kamatok	2.576.213	—
Imposite — Adók, illetékek	817.068	—	Provisiuni și diverse — Jutalék és különféle	3.684.179	62
Interese — Kamatok	2.538.058	—			
Interese reescontate — Visszeszámított váltókamat	656.836	—			
Impozit mobilier — Tőke kamatadó	548.286	80			
Profit — Nyereség	452.576	—			
Reservație pentru dubioase — Kétes követelések tartalékára írva	452.576	—			
	6.274.177	80		6.274.177	80

Din incredințarea direcțiunei: — Az igazgatóság megbízásából:

Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, 1930. december 31-én

Puskás István,
vezérigazgató.

Miklósy Béla,
igazgató.

Sándory Mihály könyvnyomdája Gheorgheni—Gyergyószentmiklóson.